

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Meditatio IV. Ex tota anima tua, sive S. Franciscus Borgia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

MEDITATIO IV.

Diliges ex tota anima tua, *Marc. 12.*

S. FRANCISCUS BORGIA.

ARGUMENTUM.

Nihil amare SUPRA DEUM, ne quidem vitam, & animam suam, *primus gradus est Amoris effectivi*, ita necessarius, ut, nisi qui huc ascenderit, salutis spem habere non possit, eò quòd præceptum charitatis Amorem saltem *appretiativè* summum imperet, & ipsa Ratio doceat, quòd sicut bono *majori* amor *major*, ita *summo* bono amor *summus* debeatur. Hodie *in gradum secundum* enitimur, qui est, nihil diligere PRÆTER DEUM, atque adeò DEUM non solum *ex tota mente*, quod fit per appretiationem *intellectus*, sed etiam *ex tota anima* diligere, quod facit, qui insuper *appetitum* sic DEO consecrat, ut bonis creatis omnibùs privari ægrè non ferat, non solum si quando præceptum exigeret, sed etiam cum *majus DEI beneplacitum* suadet. Exemplum hujus Amoris heroicum S. Franciscus Borgia præbuit, qui licet jam esset sanctus in sæculo, cum inter primos ex aula Caroli V. serviret *homini propter DEUM*: defuncta uxore tamen, abdicatis omnibùs rebus & spebus, ex Duce Gandiæ factus est Religiosus, occultè primùm, deinde, postquam Ognati aliquamdiu delituit, donec licentiam Ducatus in filium transferendi à Cæsare obtinuit, publicè Institutum Societatis JESU professus, ut *DEO Soli* famularetur. Erit igitur hodiernæ Meditationis

Mate-

- Materia* : Actus abdicationis S. Francisci Borgiae.
- Puncta duo* : 1. Abdicationis propositum.
2. Propositi executio.
- Fructus*. Alter Amoris gradus : *nihil amemus PRÆTER DEUM.*
- Propositum* : Credamus fide serâ, quod fides docet : *nemo potest duobus dominis servire!* & : *non potestis DEO servire, & Mammonæ,* Matth. 6. adeoque cui bona terrena abjicere non est integrum in effectu, teneri saltem moderari affectum, qui sic quandoque rebus pereuntibus cor agglutinat, ut facile in illis comparandis, conservandis, augendis absorptum à cura DEI, & Divinorum abstrahatur.

PERSONÆ.

- S. Franciscus Borgia, in secessu Ognatensi.
- Carolus filius Borgiae Primogenitus.
- Joannes Secundo-Genitus.
- Araozius S. J. Sacerdos sub veste Clericali.
- Rogonus Comes Lerma, Borgiae Gener.
- Villalonus Borgiae à Secretis.

PROLOGUS.

Reflexio in Meditationem præteritam, & Præparatio ad præsentem.

Fides. Ratio.
Ratio. Tandem per gratiæ auxilium
Huc eluctata sum.

Unde

Unde omnia despicio! ...
 Nihil, Amor mi, nihil amo SUPRA TE! ...
 Et quis à charitate hac separabit me?
 Eja! provoço: quis separabit me?

A R I A.

Munde, Caro, conjurate,
 Orcum quoque invocate,
 Explicate agmina,
 Intentate prælia!
 Si hoc vultis, ut peccando
 Cesssem vecors ab amando,
 Jubeo, vos desperare:
 Malo mori, quàm peccare!

Mori malo, quàm peccare!
 Hoc decretum salutare
 Sic inhæret pectori,
 Ut non possit eximi,
 Nisi cùm cor evelletur:
 Et tunc ipsum audietur
 Alta voce Cor clamare:
 Mori malo, quàm peccare!

Fides. Audio, neque displicet resolutio;
 Sed unde tibi plaudas, Soror, ego non video.
Malle mori, quàm peccare,
 Est denique *in infimo gradu* DEum amare,
 In quo si subsistere decrevisti,
Quod facere debuisti, fecisti,
 Et nihil ampliùs.
 Unde laudet te Dominus:
 Periisses, si minùs fecisses.

Nihil

Nihil SUPRA DEUM diligere
 Est, *in præcepti necessitate* quiescere.
 Tu assurge altiùs, quò trahit te
 Qui in cruce exaltatus est propter te.
 Nihil SUPRA TE dilexit:
 Sed neque PRÆTER TE
 Quidquam diligere voluit;
 Ideò OMNIA, quæ habuit, vendidit,
 Ut te emeret,
 Et scilicet EX TOTA ANIMA,
 Non ex divisa, diligeret.

Ratio. Ah! vel *in primo gradu* firmare se,
 Erat opus difficile;
 Promptus tamen est animus sequi te,
 Si viam excellentiorem
 Ostenderis ad Amorem.

Fides. Ascende gradum alterum!
 Hæc est hodierna lectio,
 Hæc Amoris perfectio.
 Ecce! SIC DEUS DILEXIT TE!
 SIC TÙ DEUM DILIGE.

A R I A.

Sic DEUS dilexit!
 (O aurea regula morum,
 O Amor, *exemplar amorum!*)
 Uni ut homini
 Totum se daret,
 Et quem amaverat,
 Totus amaret,
 Quidquid est extra se,
 Totum NEGLEXIT:
 M m m m m

Sic

S. *Franciscus*

Sic DEus dilexit!
 O aurea regula morum!
 O Amor, *exemplar amorum!*

2.

Nempe ut fluvii, unde fluxerunt,
 Omnes IN IDEM se pelagus ferunt;
 Quin silvæ virentes,
 Aut horti florentes,
 Vel arces munitæ,
 Et urbes turritæ
 Moram injiciant,
 Alveum teneant:
 Ita is denique verè amabit,
 UNI qui omnes Amores sacrabit.

Ratio. Optima lectio, & digna novo studio.
 O Amor! SICUT tu amasti me,
 SIC, da, ut amem te!
 Et PRÆTER TE nihil amem, nisi *propter te!*...
 Eja anima mea! Amores divisos collige,
 UNUM dilige!

A R I A.

Una es: unus est DEus:
 Una uni debes te!
 Culpæ, & pænæ fit reus,
 Qui vel partem victimæ,
 Quæ DEO mactatur,
 Sibi furatur:
 Totam tu immola te,
 Unum dilige!

2. DEus

2.
 DEus est DEus zelotes :
 Iram gravem contra te
 Stulta incendere potes,
 Nisi totam tradas te :
 Amore fatali
 Favet *Rivali* :
 Perdet, ut vindicet se,
 Et illum, & te.

MEDITATIONIS IV.

De S. Francisco Borgia

PUNCTUM I.

ABDICATIONIS PROPOSITUM.

SCENA I.

Dux Borgia. Rogonus Lermæ Comes.

Borgia. **T**U obstupescis, Gener, quòd invisentem ad me in
 cubiculum introducam funereo apparatu triste ;
 sed nimirum hæc dies, quâ lectissimæ Conjugi anniversaria
 solemnitate soleo parentare ; justus dolor publicam memoriam
 exigit. *Rog.* Laudo pietatem, Socer, & gravis jactura longum
 luctum meretur. Fuit Eleonora, *Borg.* Omitte panegyrim !
 scio, quantum bonum amiserim : commune cum paucis perti-
 nebat ad me, cum illa viveret, elogium illud : *Mulieris bonæ*

M m m m 2

bea-

beatus vir! Eccl 26. Octo liberos ex illa suscepi, sanos omnes, formosos, ingenii tractabilis, bonæ spei, delictum Patris; annos decem supra octo conviximus pacificè: nunquam conjugalis amor frigit, quia, ut ducerem, non oris species, fragile bonum, sed virtus fœminæ, religio, prudentia, solertia, modestia, & fuga otii, atque ineptiarum, à quibus pleræque infatuantur, permoverunt. In observantia mariti, in cura liberorum, in familiæ regimine verè *Mulier fortis* illa fuit, quàm nullæ suæ conditionis molestiæ vicerunt, quò minùs officio strenuè fungeretur: *procul, & de ultimis finibus pretium ejus*, Prov. 31. Opto, ut filia mea Matris insistens vestigiis te similiter beatum faciat. *Rog.* Egrègiè æmulatur, & quàm verè laudaveris Eleonoram, in Isabella experior. *Borg.* Gaudeo: verùm tu audi porrò, Rogone, quod non immeritò admireris. Talis cùm esset uxor, calentissimis precibus pro ægotantis salute Domino supplicabam, & ecce! quasi vox de cœlo illapsa cordi dicebat intùs: *Si vis, sanabitur: sed tibi non prodest!* *Rog.* Omnino rem miram audio. *Borg.* Itaque ego orare, & illa cessavit vivere. Jam quem tu fructum credis, quòd ista mors attulerit? *Rog.* Difficilis conjectura est: quid boni ex malo judicem? *Borg.* Quod vitibus luxuriantibus culter præstat: putatæ uberius germinant. Jam olim, cùm ad Isabellæ tumbam fœtentem vanitatem inspexi, constitui SERVIRE DOMINO, QUI MORI NON POTEST, omniâque peritura fastidians votum concepì expedienti me à vinculis sæculi, si, quæ vinciebat, uxor soluta ante me à vinculis mortalitatis fuisset. *Rog.* Insolens factum! præproperus fervor suggessit inconsultum consilium: facilè erit reperire, qui ab obligatione te solvat. *Borg.* Atqui ego arctius ligari cupio, non solvi. Conditionem voti implevit DEUS, uxorem abstulit, ad vitæ perfectioris genus per mortem vocavit. Vult à me SOLUS amari, quin præter ipsum aliud amem: hic fructus cessasset, si uxor mihi supervivisset. Intelligis jam, Rogone!, sensum

sensum Divini oraculi : *Si vis, sanabitur ; sed tibi non prodest ?* debuit mori Eleonora , ut Borgia sanctius viveret. Rog. Amorem igitur , quò uxorem amabas , *displicuisse* Numini est opinio tibi? Borg. Nihil hoc metuo quidem : nunquam enim amabam Mulierem aut *contra* , aut *supra DEum* : semper & *modus Amoris* , & *motiva* honesta fuerunt , sanæque rationi conformia ; sed qui NON DISPLICUI amando aliquid præter DEum , jam præter DEum jubeor amare *nihil* , ut MAGIS placeam. Verum est , quod dixit Apostolus 1. Cor. 7. *Qui cum uxore est , sollicitus est , quæ sunt mundi , quomodo placeat uxori , & DIVISUS EST :* non amat DEum EX TOTA ANIMA : affectionis *partem* uxor postulat sibi : Amor *divisus* autem quòd sit minus perfectus , quàm *integer* , neque tu negabis , credo , atque admittes adeò , quòd si , cum illa vixit , implevi præceptum Amoris *quoad essentiam* , ad *perfectionem* tamen aspirare vix , ac ne vix quidem potuerim. Rog. Dux optime , tu acutiùs pervides , quæ ad Spiritum pertinent ; sine tamen , ut aliquid opponam discursui. Est fluvius , qui alveò *nunquam diviso* rectà in mare influit ; & est alius , qui *per complures rivulos dispersiens se* , tandem omnes effundit in idem pelagus : nunquid uterque *totum se* mari denique , unde venerat , reddit ? Borg. Vis dicere : similiter posse Amores nostros , *præter DEum* , varias creaturas complecti , modò illæ postremò *propter DEum* amentur : & verum dicis ; sed quod sit fluvio per alveos diversos vago , nempe ut jam rivulus ab arenis sorbeatur , jam alius tumuletur in cæno , & tertius fordido lacui commisceatur , sic ut aut nulla , aut modica aqua , eaque inquinata , præcipuè si via sit longior , & multis ambagibus varia , deferatur ad mare : idem nobis in statu conjugali contingit. In uxoris , in liberorum , in familiæ curam , commoda , gloriam *divisi* amores sensim à DEO deflectunt , aliosque *affectio naturalis* sibi retinet , alios etiam *vitiosa* corrumpit , adeò , ut non raro periculum grave se moveat , ne etiam *præcepti substantia* labem

patiatur. Certè primum hominem amor uxoris initiò *honestus* utique, sed postea NIMIUS sic *ab Amore DEI* abstraxit, ut non solum *præter*, sed etiam *supra DEum* Mulierem diligeret. Sed ut disputationis sit finis, hoc certum est, Rogone, quòd amor creaturæ etiam, qui *honestissimus* est, si DIVINUS non est, dividat animam, partemque DEO auferat. *Sed non omnes capiunt verbum hoc*, verbum, puto, quod dixit Dominus, cum dixit Matth. 19. *Si vis perfectus esse*, relinquenda sunt omnia: Dominus, Fratres, Sorores, Pater, Mater, Filii, Uxor, agri, ut rivi Amoris omnes cogantur in unum alveum, qui toto impetu se in oceanum Divinitatis evolvat. *Ad hanc perfectionem* me DEUS invitat; sustulit impedimentum: uxorem eripuit: jucundus est dolor! requiesce in pace, Eleonora! nunquam amavi te purius, quàm cum *in DEO* amo, & unice *propter DEum!* Eja! turedis, Villalone! bonus es nuntius?

S C E N A II.

Borgia. Rogonus. Villalonus.

Villalonus. **E**X voto: clementissimè annuit Cæsar, & gratulatur, testem epistolam fero. *Borg.* Jo! *dirupisti, Domine, vincula mea! tibi sacrificabo hostiam laudis!* Psalm. 115. Jam nihil obstat, quòd minùs hodie in crucis amplexum evolem. *Rog.* Venire in partem gaudii Rogono licet? *Borg.* Quid dubitas? cæcus es, Amice, si nondum vides, quantum me DEUS amet. Ecce! facilis ad preces Cæsar facultatem concedit abdicandi me Principatu, & quam velim, Religionem profitendi palàm: hoc argumentum est jubili, quò exulto. *Rog.* Igitur res ferio agitur? & tu non vides, Princeps, quam communi risui per hoc consilium te Aulæ, Hispaniæ, Orbi prostituas? *Borg.* Ecce, hoc est, quod monet Cæsar: *Plures, Dux Borgia, tui consilii derisores, quàm imitatores habebis!* & tu non vides, Gener, quòd
risum

rifum rifu facillimè vincat Borgia? *Rog.* Grandis Hispaniæ, Dux Gandiæ, Dominus Lamboiæ, duorum Pontificum confanguineus, Roderici, & Henrici Cardinalium frater germanus, Ferdinandi Catholici Regis Arragoniæ nepos, Equestris Ordinis S. Jacobi Commendator, Vice-Rex Catalauniæ, Augustiffimi Cæfaris Caroli V. supremus stabuli Præfectus, summo Monarchæ gratiosus, honoribus, opibus, liberis dives, inter primos potens, charus subditis, per omnia felix, mundi Salapufius. *Borg.* Adde: FUIT! & fcripifti Epitaphium. *Rog.* Addo: erit Religiofus! quæ combinatio? *Borg.* DEUS & CRUX! quæ combinatio? Rogone, qui homines sunt, qui Borgiam *pro DEO* fe abdicâffe Principatu mirabuntur, & DEUM *pro homine* descendiffè de cœlo non mirantur. *Rog.* Providere liberis, de familiæ splendore curare, Cæfaris gratiâ *pro fuis* uti, fi *pro fe* nolit, hoc Borgiam decet. *Borg.* Quod herat Patris, abundè præftiti: cætera vos agite. Carnem & sanguinem jam non audio: apud DEUM fi utilem vobis operam præftare poffum, præftò ero; apud terrenum Principem egi fatiſ: diu nimiùm vixi meis, nunc mihi vivam. *Rog.* Et filii nullas propofito opponent preces? Ego, Princeps, armatos in te immittam.

S C E N A III.

Borgia. Villalonus.

Borgia. **Æ**S triplex obarmat pectus contra amores teneros. Tu age, narra! quo vultu, quò animo Cæfar Borgiæ vota legit? *Vill.* Miratus confilii novitatem laudavit Divinam Providentiam, illis temporibûs tanti viri acceffione statum Religiofum ornantis in Hispania, quibûs in Germania à viliffimis homulis paffim defereretur. *Borg.* Amor licentiæ, non Amor DEI ad sæculum retrahit: ô fi amarent miferi DEUM, præter quem nihil amabile eft, quàm facile onus ferrent, quàm
fuave

suave jugum. *Vill.* Addidit deinde : omnino probari sibi, quod
 servire malis DOMINO, QUI MORI NON POTEST,
 quàm ei, qui hodie est, & cras non comparet; seipsum perspicere
 rerum humanarum vanitatem, quippe habentium nihil, unde
 placere sapientibus possint, præter auri streperi miserum fulgo-
 rem, à quo viles animæ rapiantur. Majestatis futilem pompam
 quò diutiùs ostentaret, eò vehementiùs fastidire se, adeò ut
 exemplum Borgiæ parùm absit, quin imitationis cupidinem in
 se accenderet. *Borg.* Precor optimo Cæsari *meam* felicitatem :
 majorem *pro hac vita* precari non possum. *Vill.* Aliorum alius
 sensus est. *Borg.* Sed minimè verus sensus. Villalone, vitæ
 præsentis felicitas *extra nos* frustra quæritur : *nunquam enim, &*
nusquam inveniemus, quod fatiet. *Vill.* Atque ita semper in-
 quieti erimus ; nunquam quiescit enim, qui semper quærit, &
 nunquam invenit : vera Philosophia est. *Borg.* Erit igitur sa-
 pientis, quod non potest reperiri extra se, quærerè *intra se* : &
 sanè INTRANOS reperiri felicitas potest illa ipsa ferè, qua felix
 Adamus in statu primæ innocentie fuit. Beatum primum ho-
 minem PAX CORDIS fecit : pax illa fuit TRANQUILLITAS
 ORDINIS, per quem *affectus Rationi, & Ratio DEI præceptis,*
ac voluntati sine venientia subjiciebatur. *Vill.* Sine dubio ; nam
 cum hoc ordine pax interna, externaque, & cum pace felicitas
 finem habuit. *Borg.* Optimè advertis. Sed *pax externa*, quam
 pariebat obedientia creaturarum, hominis rationabili voluntati
 per omnia parentium, privilegium erat, quod DEUS in pœnam
 peccati primi perpetuò sustulit : *pax interna* verò est filia gratiæ,
 quam Christus promeruit nobis ; gratiæ si cooperemur, *Regnum*
DEI intra nos erit, Luc. 21. Atque in hoc regno *justitia, & pax, &*
gaudium in Spiritu Sancto, Rom. 14. quia nempe in statum primæ
 innocentie reponemur, restitueturque illa *tranquillitas ordinis*,
 quæ illius statûs *felicitatem internam* conficiebat. *Vill.* Nunquam
 tam jucundæ doctrinæ fundum ita clarè inspexi. Erunt tamen,
 opi-

opinor, qui negant, quòd illa *tranquillitas ordinis interni*, sive *pax cordis*, in qua præsens felicitas consistit, stabilis esse post lapsum possit. *Borg.* Non perspicit gratiæ nostram industriam juvantis vim, qui hoc negat. Quòd subinde ad momentum excitatura aliquem tumultum sit aliqua cupido, spes, tristitia, formido, ira, & quæ sunt aliæ affectiones de fæce plebis, non diffitebor; sed tu si audias fortè latratum canum in foro infestis dentibus in se mutuò sævientium, aut videas rixantes lixas, num idè civitatis pacem dices turbatam esse? *Vill.* Utique injuriam facerem; sed si passim, si diu, si impunè viderem cives obstrepere legibus, *nullòque ordine*, qui sanæ Politicæ est anima, exerceri commercia, agi lites, constitui tribunalia, distribui munera, intendi pænas, administrari justitiam: tum dicam, exulare pacem, & me in Babylonia vivere. *Borg.* Idem igitur de pace animi judica; & ecce! jam punctum tangimus: *pax animi* unde, nisi *per affectus*, turbatur? & affectuum princeps nunquid est Amor? *Vill.* Experior. *Borg.* Igitur si Amor Rationi parer, & Ratio DEO, jam in statu primæ innocentie vivo, jam ordo est, tranquillitas est, quanta esse viatoris potest, felicitas est: concludo, quòd si abjecto amore *mei*, & amore *meorum*, post-hac nihil sit, quod amem, *prater DEum solum*, nihil etiam futurum sit deinceps, quod turbet: beatus ero. *Vill.* Princeps, sic me tuus fervor incendit, ut parùm absit, quin insistere vestigiis, si spes sit, velim. *Borg.* DEO supplica, ut te vocet. Ecce Araozius intrat, cui potestas est ab Ignatio faciendi, ut fratres simus.

S C E N A IV.

Borgia. Araozius. Villalonus.

Araozius. **P**Rinceps! *Borg.* Araozi, en! manumissus sum. *Ar.*
Scio omnia: sed turbavit aulam Rogonus; pugnandum
Nnnnn
dum

dum cum tuis erit. *Borg.* Non erit pugnandum diu; tu para vestem Borgiæ, quam donavit Ignatius: gestit animus abjicere hæc parerga: hodie Christum induam. Tu Villalone festina! jube aulam se parare itineri: hodie filii redibunt in Gandiam: ego felicitatis initium ab amore solitudinis faciam. *Vill.* O si focium Villalonum admittas, Princeps! *Borg.* Dixi: ad Araozium hæc cura pertinet. Quod volui, facite: ego, donec accincti sint itineri omnes, neminem ad me admittam, ne filium quidem. Araozi, sentio, quòd nondum mortuus PATER fuerit; in ultimum amplexum pruriunt brachia, sed cor abhorret: orandum est! *reliquias Amoris*, quem sola natura peperit, oratio enecet. Includo me, & ne quis turbet, obduco pessulum; cum erit tempus, tu me monebis. *Ar.* Juvet te coelum, Princeps! *Vill.* Et tu, Pater, juva me, ut, quò præcedit herus, famulus sequi possit. *Ar.* Hoc oras tu? *Vill.* Ut comitem Dux habeat, velis, obsecro. *Ar.* Erit dies, cum probabimus & istum Spiritum, num sit à DEO; nunc exequere, Villalone, quæ Princeps jussit, ne quid moretur ardorem Spiritûs. *Vill.* Ecce eo! *Ar.* Ego quoque res meas agam. O dies gloriosa tibi, Divine Amor! nam dubito, an detur Sanctus, quem mundus magis honoravit, & qui mundum magis contempsit. Borgiæ mundus dedit, quidquid bonorum habet, opes, delicias, honores, titulos, favores, gloriam, & quid non? adde, quòd sic blanditus sit, ut nunquam afflixerit, ne propter virtutem quidem; plus dicam: quam in aliis Sanctis semper vel risu, vel contemptu, vel dicteris, vel injuriis persequi solet probitatem, in Borgia sic veneratus est, ut eum MIRACULUM PRINCIPUM vulgato encomiò appellaverit, imò virum Laicum velut insultans Religiosis pro speculo proposuerit, in quo orationis summæ, & mortificationis perpetuæ exempla intuerentur, discerentque, etiam vitam aulicam posse cum Sanctitate componi. Hic talis mundum contemnit, & contemnit, non quia à mundo contemnitur,

tur,

tur, sed quia honoratur; non quia mundus se opponit exercitiis sanctitatis, sed quia non satis adjuvat; non quia in mundo Sanctus esse non potest, sed ut in Religione sanctior fiat. Contemnit, nec dici potest, contemnere per impetum juvenilem, coactus per infortunia, conscientiae cauteriatæ stimulis incitatus: est septem supra triginta annorum vir, est felix per omnia, nec habet, unde metuat casum: est innocens, & à sæculi vitiis totò animò alienus: denique ita contemnit mundum vir primæ nobilitatis, ut volens, & prudens inter tot Religiones ætate, sapientia, virtute illustribus viris celeberrimas, nullam sibi velit, sed eligat novissimam, heri natam, vix adhuc notam de nomine, & quibus nota est, plerisque vilem, invisam, nullam. O dies gloriofa Divino Amori! ita Amor sancte, ita cor Borgiæ totum vindicasti tibi, ut nulla particula mundo supersit, quantisvis illecebris lenocinanti!

S C E N A V.

Araozius. Carolus. Joannes. Rogonus.

Carolus. **A**Raozi, quod malum audio: tu Patrem eripies nobis? *Ar.* DEUS, ò Principes, DEUS ad suam MAJOREM GLORIAM Borgiam sibi postulat. *Rog.* Consuetò pallio tegit nequitiam homo: cavete, ne filios cum Patre rapiat; artem piscandi callet. *Ar.* Ut essem piscator hominum, Dominus jussit: fungi officio Rogonus prohibet: *Jo.* Ego certè non mordebo hamum tibi. Sed quid tricamur? irrumpamus ad Patrem Frater: precibus & lacrymis revocandus est à proposito, priusquam firmetur pectus in contumaciam. *Ar.* Orat! *Car.* Scimus, propterea, ne peccemus contra reverentiam, non auesim turbare Frater: expectemus patienter, dum ipse prodeat. *Jo.* Impatiens sum; tamen, quoniam ita judicas, Carole, acquiesco. Interea Araozium oppugnemus: ipse si noster erit, etiam

Nnnn 2

erit

erit Pater. *Car.* Rectè putas. Ecce autem tu non sis noster? quòd DEus vocet Borgiam, tu prædicas: atqui Pater est, & ego ex jure naturæ didici, teneri Patrem liberis providere; erit igitur tuum suadere moram saltem, donec officio satisfecerit. *Ar.* Princeps, jam quatuor fluxerunt anni à luctuosa morte illustrissimæ Matris: jam tunc in crucis osculum pruriebant Patri labia: fixisset se, nisi de paterna obligatione monuisset Ignatius. Intereà geminis filiabus de opulento matrimonio prospexit Patrens, tertia Divæ Claræ habitum sibi delegit, tibi quoque primogenito suo jam ætatem à legibus requisitam adepto Sponsam te dignam designavit, Ducatum, & jura sua omnia tradet hodie, & curam Fratrum reliquorum sub Generorum tutela sollicitè commendabit: quid adhuc habet, quod curet? non licebit Patri in humeros filii jam maturi, atque per sapientiam potentium Generorum sustentandi transferre curarum partem? non filius tenetur, cùm Pater ante tempus rebus se suis privat, post acceptum patrimonium unà cum commodis admittere onera, & portare? *Car.* Nec hoc, nec illud persuades, ut velim: nondum sic crevit Hercules, ut succollare Atlanti possit. Prætereà adhuc liber sum, Araozi, & tu non nescis, quòd amem vos, quos amat Pater. Quis scit, si detur mora, an non virtute supera commotus animus olim me illuc trahat, quòd Pater trahitur. *Rog.* Quid audio? *Jo.* Ridiculum te facis, Frater! & quis impetus agit? *Ar.* Felix est impetus, quem coelum imprimit! *Car.* Felix, quem DEus vocat ex mari in portum, ex ambagibus in viam regiam, ex mancipatu mundi in libertatem filiorum! Borgiæ hoc judicium est: ridicula tibi, Frater, sapientia Patris videtur, sapientia ætate firmata, per rerum ulum probata, in summis aulae officiis conspicua, à sapientissimo Cæsare tot laudibus celebrata? *Rog.* Dic: Sapientia in hoc certè argumento heteroclitica, solitaria, contraria sensui communi omnium ferè hominum. *Car.* Ecce hoc argumentum est, quod ab eo
tem-

tempore, quò Imperatricis funus inspexit Borgia, explodendum esse centies facillè mihi inculcavit. Carole, dicebat mihi: veniet dies, cum eris hæres omnium, quæ Borgia possidet. *Communi sensu* videor hominibus felix; sed crede mihi, SENSUS COMMUNIS fallit: in rebus fluxis beatitudo vera non potest quærì: sentire, & vivere *cum paucis* aſueſce, quia *pauci electi* sunt. Diſce contemnere peritura! CONTEMPTUS facit, ut, ſi te vocet DEUS ad relinquenda omnia propter ſe, promptè obedias invitanti: ſi non vocet, ſaltem *non appones cor* miſeris bonis, quæ præter boni nomen nihil habent, niſi *per bonum uſum* te bonum faciant. *Rog.* Mentior, niſi iſte virus, quod Parens potavit, jam etiam propinaverit filio; ſic enim Principes non ſolent loqui. *Ar.* Sic tamen loquitur Borgia MIRACULUM PRINCIPUM! *Car.* Neque ego virus, Cognate, à Patre hauſi, ſed doctrinam veram, ſolidam, utilem, quæ ſi animo penitiùs inſidet, etiam in ſæculo Sanctum facit. *Ar.* Et fecit Borgia; nam ex contemptu rerum præſentium nata eſt mirabilis ſapientia, qua vir in aula educatus conjunxit honores cum modestia, divitias cum temperantia, libertatem cum innocentia. *Rog.* Idem ergò doce, ut Carolus faciat: quid opus eſt, ſtatum mutare? *Jo.* Poſteà ego divitem uxorem ducam! *Car.* Et deinde? *Jo.* Deinde Patronis, & clientelis auctior promovebor ad prima aulae ſubſellia. *Car.* Et poſteà? *Jo.* Inclareſcere titulis laborabo, & domum Borgiam novis ſplendoribus illuſtrare. *Car.* Deinde? *Jo.* Sic in rerum omnium abundantia, inter liberorum, ac nepotum amplexus conſeneſcam. *Car.* Et denique? . . . nempe morieris, mi Frater, & quid ex his reculis, quas enumerãſti, morienti ſolatium feret? *Jo.* Communis neceſſitas eſt, à qua nemo eximitur. *Car.* Sed neceſſitas, quæ *contra communem ſenſum*, quàm ſint vilia terræ bona, vel cæcis demonſtrat. Novum argumentum habes Araozi, quod moveat, ut moram in executione conſilii Borgiae imperes; nam ſcio, imperare quòd poſſis, poſt-

Nnnn 3

quam

quàm se ille pro Ignatio tibi subjecit. Vides, quòd uterque diu-
 tius Patris disciplinà indigeat : ego ut spiritum salutis perfectè
 parturiam : iste, quia adhuc *sensui communi* adhæret, parùmque
 ab exemplis, ac monitis paternis profecit. *Rog.* Profectò nisi
 ego oppono me, manebit cum Borgia uterque filius, & tu Ca-
 role videris velle Joannem trahere. Itaque ego ipse urgebo iter,
 nec longiùs cum Patre eritis. Araozi, non ut tu vis, ita erit :
 sit tuus Borgia, filii non erunt tui. *Ar.* Domine, vides, me
 nihil agere : agere autem si DEUS velit, num te oppones? *Jo.*
 Certè ego sensum DEI non habeo. Si tamen Carolus suis bo-
 nis non cesserit mihi, credam altaribus me destinari, sed inter
 Canonicos & Præsules : Pedum & mitra placet, aurò, gemmìs-
 que fulgens. *Rog.* Rectè divinas; nam lata frons, altus vertex,
 grandes oculi, os rotundum, gravis facies, & amœnùm severa
 promittunt idem. In te autem, Princeps Carole, grande super-
 cilium, succus oris, nasus aquilinus, & modesta majestas tru-
 cioris aspectùs quid loquuntur, nisi virum aulis & curiis natum?
 Talenta, quibùs te DEUS ditavit, non debent bono publico sub-
 trahi. *Car.* Metuo, ne injuriam viris religiosis loquaris, Cognate;
 hoc enim videris velle, ut illi in Monasteria se abdant soli,
 qui aliàs mundo parùm utiles forent. *Rog.* Ita opinio est. *Car.*
 Error est. An non enim, si cives probè Catholicos, si bonos
 Sacerdotes, si viros habemus doctrinæ, & virtutis studiosos,
 eos magnam partem Religiosis debemus? itaque etiam Religiosi
 bono reipublicæ serviunt. Certè hoc expectamus, exigimus.
 Hinc, si qui ad concionem dicit, ineptus, qui à confessionibus
 est nobis, indoctus, qui docet in scholis, imperitus est, queri-
 mur, murmur fit, & sæpè contumelia. Oratores disertos, Do-
 ctiores sapientes, prudentes Judices volumus: quo jure, quaspè,
 si non, nisi hebetes homines, & bardos Monasteriis damus?
Jo. Accipiant homines de plebe, nullius nobilitatis, modicæ
 fortunæ: invenient aptos: pro divite & nobili cella non est. *Ar.*
 Magnà

Magnâ DEum gloriâ, magnis ornamentis Ecclesiam, magnis bonis universum orbem spoliât, qui divites & nobiles Monasteriis adimit. Etiam pro his consilia Evangelica dedit Servator noster: etiam his præter centuplum, promisit vitam æternam, si vendant sua, & pauperibus tribuant. Itaque dives, an pauper, nobilis, an de plebe sit, qui Religionem amplectitur, non est quærendum: an à DEO vocatus sit, hoc est quærendum. Rog. Et probandum. Sed en! Dux prodit.

S C E N A VI.

Borgia. Carolus. Joannes. Araozius. Rogonus.

Borgia. Q Uos video? Car. Dux! Jo. Pater! Borg. Sic meis filii mandatis obediunt? abi caro, & sanguis! negotium Divinum ago: cum Araozio res est mihi. Araozius. Præstò sum. Borgia. Et tibi, Gener, quod loquar, habeo. Vos cum parati ad iter eritis, admittam ad manûs osculum, & postremo amplexu stringam: nisi vocati, non comparebitis. Jo. Durum imperium! quid facimus? Car. Parendum est.

C H O R U S.

Stultitia animæ aliquid præter DEUM amantis!

Cosmiander. Tres Mundi Ephebi. Amor Divinus.

Cosm. * S Apis, Machiavelle, sapis, & tecum sentio! * Legens.
 Lego sententiam tuo dignam ingenio:
 Soli DEO servire, est Monachorum:
 Soli Mundo, est impiorum:
 Nec DEO, nec Alundo, est insanorum,

DEO)

DEO simul, & Mundo, est Politicorum.
Prudentissimè.

Confirmor in proposito :

DEO, & MUNDO servio!

A R I A.

1.

Ut, dum vivo, bene sit,

MUNDO indigeo:

Ne post mortem malè sit,

DEO indigeo:

Utrique vitæ consulo,

Si servio

Utrique Domino:

Sapio!

2.

Munde juva! te honoro!

Tu es Deus temporis!

DEUS juva! te adoro,

Ut post tempus clemens sis!

BONOS ô! experiar!

Ita vivam bene:

Ita bene moriar,

Et BIS erit bene!

Epheb. 1. Cosmiander! villam quam emisti,

Creditores sibi impetrarunt à Principe:

Juberis acquiescere sententiæ;

Nisi feceris, gratiâ excidis.

Epheb. 2. Cosmiander! quinque juga bouum,

Quæ nuper tibi vendidit,

Iterum sibi vicinus repetiit.

Dixit: indigeo: debuimus commodare,

Et

Et tu juberis injuriam dissimulare,
Nisi velis potentiorē adversū te irritare.

Ephēb. 3. Cosmiander ! uxor, quam duxisti,
Vestem artis novissimæ vidit in socia;
Jubet, ut similem sibi compares,
Etsi necesse sit contrahere debita.
Nisi assenseris :
Juravit, quod nunquam ampliùs
Ridentem visurus sis.

Amor Dei. Cosmiander ! ad Coenam magnam
Invitat te CÆLI DOMINUS.
Parata jam sunt omnia:
Juberis properare,
Et in veste nuptiali festum ornare.

Cosmiand. Vah ! aures obtunditis,
Et animum obruitis tot imperiis !

Amor Dei. Hoc dicit Dominus : Ego sum Dominus :
Et non est alius, præter me :
Cui præ cæteris obedire debeas,
Potes ambigere ?

Ephēb. 1. Coenam nunc accedere,
Non est de tempore :
Res postulat, ut Principi satisfacias,
Et cum creditoribus transigas.

Ephēb. 2. Ut periclitanti Oeconomix consulas,
Et celeriter boves tuos recipias.

Ephēb. 3. Et ante omnia, ut soleris uxorem,
Neque per moram conjicias in mœrorem.

A R I A.

Morantem increpabit :
SIC AMAS ! .. exclamabit :

Ooooo

Heu !

S. Franciscus

Heu! decepta sum! *Et tu iudex iudicatus*
 Credebam, virum strenuum *Nil velis*

Duxisse me: decepta sum! *Contemder*

Heu! duxi rusticum! *Vestem aris non*

SIC AMAS! *geminabit*

Et planget, & plorabit, *Nil allentis*

Et fremens misera, *Intavit, quod*

Quis, dicet, viri stolidi *Ridentem virum*

Quis improbet, si capiti *Contemder*

Affigam cornua? *Contemder*

Cosmiander. Ad Coenam magnam, ô bone,

Ad quam venisti me invitatum,

(Vides, quot curis impediar!)

Non possum venire:

Rogo te, habè me excusatum!

A R I E T T A.

Tres Ephebi.

I, curre, propera!

In mora est periculum,

Cùm MUNDUS imperat:

De Cœna te sollicitum

Ut vesper habeat,

Sit cura proxima:

I, curre, propera! *

Amor Dei. Axioma impium!

Sic curæ hujus sæculi

Suffocant curam animi.

Atqui hoc est verbum Domini:

Querite Regnum DEI primùm, & ante omnia,

Et: Nolite esse solliciti,

Adjicientur cætera.

Quid

Quid cor dividitis? quid curis angitis?
Nemo servire potest duobus Dominis
Inter se contrariis.

A R I A.

I.

Ridiculæ, fuitiles curæ!
Duplica, triplicæ tuos labores,
Sanguineos funde sudores:
Age! an cubitum
Potes vel unicum
Adjicere tuæ staturæ?
Ah! speras in mendacio;
Invito MUNDI DOMINO
MUNDUS beatum non faciet te.

2.

Non displicet mihi conatus:
Labora, ut vivas, ut crescas,
Ut unâ cum tuis ditescas;
Fructum si unice
Speras à Numine,
Et bonus est labor, & gratus.
Sed terram licet excolas:
Ut tamen fruges colligas,
CÆLO, non terræ, da supplicem te.

Cosmiander. Prô! infelicem me! *
Rejectus sum à Principe,
A vicino derisus,
Uxori invisus:
Quò verto me?

* Rediens.

Ooooo 2

Amor

Amor Dei. Ecce! hi sunt Dii tui! huc verte te; *
Surgent, & opitulabuntur utique! ...
Cosmiander. Ah! oculos habent, & non vident,
Aures, & non audiunt me!

* Fanum Deorum
Mundi,
qui sunt Gra-
tia, Fortuna,
Mammon.

A R I A.

Vana, inania

Ruite Numina! *

* Evertit status.

Machiavellica

Peri prudentia! *

* Calcat librum.

Una in uno

Est Numine spes!

DEus, da veniam:

Damno stultitiam!

Præter te *alium*

Colui Dominum:

Atrox! horrenda!

Sacrilega res!

Amor Dei. Intelligo: intellectum dedit vexatio.

Perge (sic sapis) perge

Ab idolis cor tuum purgare,

Et *uni DEO* parare

Ah! erratis, qui duas in partes claudicatis:

Erratis, qui putatis,

Quòd duo sint Domini,

Unus *temporis*, alter *æternitatis*.

A R I A.

Unus est Dominus:

Unum amate!

Bona vitæ gemine

Ab uno expectate!

Qui

Qui duobus serviunt,

Neutri satisfaciunt,

Et denique

A Mundo deseruntur,

A DEO puniuntur!

PUNCTUM II.

PROPOSITI EXECUTIO.

SCENA I.

Borgia. Rogonus. Araozius.

Borgia. Absolvi: & tandem, quod spero, intellexisti, Rogo-
A ne, quàm magnam gratiam mihi faciat Dominus, cum in suam me Familiam vocat. Synopsin omnium, quæ dixi, repeto paucis, ut habeas, unde defendas Borgia[m] contra Zoilos, qui *quæcunque ignorant, blasphemant.* Rog. Multis argumentis causam tueris, Princeps; ego tamen nondum comprehendendo, quid sibi velit toties repetitum apophtegma: **VOLO SERVIRE DOMINO, QUI MORI NON POTEST!** per DEUM! non igitur serviebas DEO, cum serviebas homini **PROPTER DEUM?** Borg. Etiam huic difficultati jam satisfeceram, si percepisses: attende modò. **FINIS**, propter quem vivo, est *servire DEO* in hac vita, ut *frui DEO* in altera liceat: non hoc intelligis tandem? Rog. Bardus sim, si nesciam, cur homo sim. Borg. Itaque homo sum, *ut servus sim DEI mei.* Porro servorum duo sunt genera, boni, & mali servi. Rog. Quis hoc ignorat? Borg. Malos dicimus, qui aut non obediunt, aut negligenter obediunt; bonos, qui ab utroque vitio immunes sunt. Rog. Palpari manibûs hæc veritas potest. Borg. Et inter bonos, quò

Ooooo 3

quis

quis est *melior servus*, hoc erit gratior Domino, nunquid? *Rog.* Quis sapiens neget? *Borg.* Et quò quis est gratior Domino, eò erit in conditione servi felicior, præcipuè si Domino serviat, quò melior optari non potest: fortasse hoc negas? *Rog.* Meras evidencias loqueris. Sed status quæstionis in hoc versatur, uter sit DEI servus melior, qui *DEO soli* servit, an qui homini *propter DEUM*? hoc ut definias, velim, *Borg.* Jam ipse Dominus definivit: *si vis ad vitam ingredi*, inquit, *serva mandata*: ita eris **BONUS SERVUS**: sed *si vis PERFECTUS esse*, vade, vende omnia, *sequere me*! quanquam quid opus est oraculis, cum Ratio loquitur: dic, si tres servi sint tibi, quorum unus sollicitè cavet, ne ita offendat te, ut mereatur domò ejici, aliud nihil curat; alter prætereà attendit, ne ad iram te concitet vel per parvos errores; tertius verò non contentus est observare præcepta, etiam consilia audit, non metuit displicere solùm, etiam placere contendit, non modò quod jubes, exequitur sedulo, atque alacriter, etiam nutibus invigilat: age, quis trium est melior servus, quis gratior tibi? *Rog.* Sentio stringi me. *Borg.* Arctius stringam. Est, qui *propter te*, **QUIA** tu jusseras, & **UT** tibi placeret, aliquot annis Oeonomo tuo diligenter servivit in mediastini officio; tu hominis solertià captus invitans, ut dimisso famulatu Oeonomi esse velit à cubiculis tibi, cessetque agere **SERVUM SERVI**, & servus **SOLIUS DOMINI** fiat, non ei honorem facis? non gratiam offers? non, si ille acceptare renueret, eò quò amet Oeonomum, concluderes, falsò jactasse, quò Oeonomo serviat *propter te*? *Rog.* Facilis applicatio est. Vis dicere: Principes nostri Oeonomi DEI sunt: *Servus Servi* est, qui illis servit, etiamsi serviat propter DEUM, *Borg.* Ita est: DEUS autem ab hac servitute liberum vult me **SIBI SOLI** servire; non me honorat? & si invitantem audire nolem, non se manifestè proderet prava intentio, quòd Cæsari hætenus non *propter DEUM*, sed propter me, propter meos, propter

ter, non ita fiet. Frater, jura mea tu tibi habe: ego cum Patre maneo. *Jo.* Post mortem Patris si cedas mihi, accipiam volens: nunc redde Patri; sine Patre non vivam ego. *Car.* Pater, decide causam! non audeo sperare, quod precibus everti sanctum propositum queat, quod te armasti adversum nos; hoc queror, quod bonum consilium celaveris Carolum, ut prospicere sibi non potuerit. Quanquam cur hæsito? sapiens Pater est: qui status ipsi placet, idem & filio placet. Pater! quid mihi cum Gandia, quid cum Lamboia est? habeat sibi has quisquillas Frater: ego Patri hæreo. *Borg.* Placet hic animus, Carole, & loqueris ex meo sensu: tu verò quid sentis, Joannes? *Jo.* Ego Patrem plus, quam Fratrem amo: oro, ne me deseras orphanum! *Car.* Frustra hoc oras, Frater! accepta potius, quæ dono, jura: ecce hodie Dux Gandiæ, Marchio Lamboiæ eris. *Jo.* Probas Pater? *Borg.* Animula vilis! quantum adhuc Adami habes! tu verò, Carole, ad eone facile contemnis hæreditatem, Majorum laboribus & sanguine partam nobis? *Car.* Quanti humana omnia esse debeant, tu docuisti; unde mihi æstimatio sit? pretium habeant, quæ Pater calcat? Quod nihil æstimet DEUS, præter virtutem, quod, quæ pereunt, viri sapientis affectu indigna sint, quod hujus vitæ felicitas vix hodierna sit, quod post hanc vitam nulla prærogativa locum habeat, & nobilium cadavera æquè fateant, ac rusticorum, à te didici: & miraris, quod spernam, quæ tu spernis? *Borg.* Macte animo! quod minus appetis, tantò magis es dignus Imperio. Rogone, Araozi, video, adhuc semel resumendam esse Patris personam mihi. *Rog.* Expecto, quid velis. *Ar.* Carole Princeps, acquiescendum est voluntati paternæ, & in subitis motibus nihil decernendum, quod facile mutari non possit. *Borg.* Erit tempus, cum examinabimus per moram, DEI, an Patris amor sic te incenderit. *Ar.* Sed nec Ignatius, ô Princeps, continuo probaret præceptum consilium: providè agit, nec nisi *per patientiam* probatos in Familiam adlegit.

git. *Borg.* Nimirum vir ille prudens, quos suos esse vult, in illis non ceras numerat, non fortunas attendit: an *apti*, & *serii* sint: AD MAJOREM DEI GLORIAM, hoc inquit; & hæc inquisitio tempus postulat. Itaque *interea* ut imperes, impero tibi, Carole: parebis? *Car.* Nunquam difficilius obediui. DEUS scrutator cordium! tu scis, quod invitus capessam regimen: da, ut sit breve, dignumque fac, ut cui cum Patre non licet, post Patrem possim in vestigia ire, quæ impressisti viæ, per quam calcatis opibus, honoribus, & commodis hujus vitæ in coelum ibas. *Rog.* Totus patrizas, Carole, & ad ruborem mihi. *Ar.* Optima est animi comparatio ad felix regimen; & nemo securius cum mundo vivit, quam qui contemnit mundum: contemptus *affectum* opprimit, qui cor seducit à DEO procul. *Borg.* Utinam, Joannes mi, similiter ut Carolus, profecisses in ista Schola! Sed age, quod non didicisti à Patre, Mater doceat. Ne vacuus à me abeas, hanc effigiem dono. Nosti, cujus imago sit? *Jo.* Heu! gemino dolore obruor! te, Pater, mihi eripis, & ut mortuæ Matris imago tristis perpetuo ante oculos versetur mihi, hoc jubes insuper? *Borg.* Ad fructum jubeo. Qui amant aliquid *præter DEUM*, amorem vanum, aut malum non facilius corrigent, quam *per mortis memoriam*. Eleonora! formosa eras, dives eras, illustrissimo genere, amoenissima indole, summa dignitate, summâ gratia: nunc! vide mi Joannes, quid videas! *Jo.* Isabellæ Imperatricis, non Matris Eleonoræ hæc est imago: jam olim cum nausea vidi. *Borg.* Mors Matrem tuam Isabellæ gemellam sororem fecit: ecce ambæ sepultæ sunt, & ambarum propè eum campanarum sonitu memoria periit: hæc rerum humanarum conditio est, quas tanti facimus. *Jo.* Fastidium turbat viscera! talis est Mater mea? heu! quacum toties deliciabar, in quale monstrum desivit!.. *Borg.* Perge! perge! ita te bene occupas. Tu verò Carole, donec aliud DEUS postulet, cape

Mater

Ppppp

Spiri-

EX LIBRARIIS SANCTI AD PADERBORNENSIS

Spiritum regimini parem. * Auferat à te DEUS SPIRITUM PRINCIPUM, qui est spiritus superbia, spiritus vanitatis, auctor luxus, amator otii, altor crudelitatis, fax bellorum! det tibi SPIRITUM PRINCIPALEM, qui Regium Prophetam *virum* secundum cor DEI fecit. Intellige, quod per aeternae Providentiae ordinem in Principatu sis natus, non ut tibi viveres, tuisque cupiditatibus, sed ut tuos regeres; regere autem non esse idem, ac dominari, despoticoque imperio subditos premere, sed idem esse, ac *communi bono servire*, ex illo sanæ Politiae principio: *Princeps est propter populum, non populus propter Principem.* Prima tibi cura sit *cura Religionis*; à DEO firmantur solia. Altera erit cura tui, ne à semita mandatorum DEI vel unguem devies: obedientiam à subditis tu tibi exigis, à te DEUS. Tertiò loco curabis Fratres, Patérque illis, non Princeps eris, memor, quod non per aliam prerogativam illis præsis, nisi quod cunas prior *tuis* lacrymis madefeceris. Postremum subditos tibi commendo, quos ut regas bene, una regula sufficit: SIC REGÈ, UT REGI VELLE! ita fortiter administrabis justitiam, prudenter coles clementiam, solerter invigilabis Officialibus, sollicitè fugies adulantés, studiosè diliges veritatem, denique jura Majestatis, & magnificentiam nunquam tueberis per tuorum injurias. Talem subditi amabunt ut Patrem, timebunt ut Judicem, colent ut vice-Deum. *Car.* Divina præcepta sunt! coelum faveat, ut satisfaciam Parentis spei! *Ar.* Exempla trahant! *Rog.* Sic eris tu quoque Miraculum Principum. *Borg.* Sed jam fit finis. Adeste ad manus osculum dilecti mei! ultimum Pater vocat. *Jo.* Ergò avelli necesse est? cor mihi eripitur, Frater! *Car.* Reluctari nec DEO, nec Patri licet. O benefica manus, quot bona tibi debeo! nunc dum subtrahis, Pater, sæpè pro me in coelum tolle, ut inde veniat benedictio mihi! *Jo.* Mihi pro lingua loquatur cor! *Borg.* Vale Joannes mi, & quomodo vivendum sit, ex mortua Matre

* Ex Epistola Sancti ad Principem Lusitaniae.

Matre disce! vale Dux Carole! & tu Rogone Gener, vale! colite pacem, obsecro, & concordibus studiis amate DEum, *præter quæ nihil amabile est!* Villalonum manumitto, tibi que commendo, Carole! fidelem famulum habes: cole, donec, cum coelo placuerit, ad famulatum *solius DEI* & ipse feliciter avolet.
Vill. Dux magne! *Rog.* Illustrissime Socer! *Car. Jo.* Optime Pater! *Borg.* Cessate titulos, quos abjeci! injuriam facitis, si me creditis sic honorari. Franciscus vocor! hic superest unus titulus: FRANCISCUS PECCATOR! valetè! *Vill.* O, utinam plenus his peccatoribus mundus foret!

SCENA III.

Borgia. Araozius.

Borgia. **A** Bierunt. Respiro, Araozi, tanquam si molare saxum pectus à se amovisset: adeò me *multiplex* Amor torfit: nunc cum est *unus*, ô quàm dulcis, ô quàm jucundus est! .. jam Fratres sumus! primum, Pater; amplexum cape! salve in Christo Frater! *Ar.* Laudate victorem coeli, qui talem hodie dedistis Fratrem! sed Fratres similis vestis decet: en paravi! *Borg.* Promptus sum ad obedientiam tibi! *Serii Amoris* partus hæc virtus est. Abi Ducalis cydaris! quem amo, spinis cinctum ostentat caput! exue superbiam Borgia! nudus Amor nudum à phaleris Amorem postulat! porrige tunicam mundo vilem: sic Christum induam! O qui propter me Domine tribus clavus es crucifixus, da ut Borgia nunquam sine tuis comitibus sit, nunquam sine pauperie, nunquam sine dolore, nunquam sine contemptu! Hæc tria si *præter DEum* amo, tunc *solum DEum* amo.
Ar. O sensus bonus! I munde, jam ride Borgia! at non ridebis, scio, cum videbis olim sedentem *inter judicantes duodecim tribus Israël*, tunc non ridebis!

PPPPP 2

MEDI-